

Til: Kultur- og likestillingsdepartementet
Fra: Nettverk for regionale teaterråd (NRT)

**NETTVERK FOR
REGIONALE
TEATERRÅD**

Dato: 28.09.2026

INNSPILL TIL KULTURARENASTRATEGIEN

Til: Kultur- og likestillingsdepartementet
Fra: Nettverk for regionale teaterråd (NRT)

Takk for at departementet følger opp kulturfrivillighetsstrategien *Rom for deltakelse* og NOU-en *Musikklandet* med en kulturarenastrategi. NRT vil påpeke hvor viktig det er å se på hvordan regelverk, planprosesser og rammeverk påvirker muligheten til å skape kulturarenaer gjennom gjenbruk og lokale løsninger. Dette er viktig for amatørteaterfeltet, som NRT representerer gjennom sine 6 regionale råd.

DEN NYE KULTURARENASTRATEGIEN BØR FØRE TIL:

1. Bred kompetanse om kulturarena over hele linja

En bred og oppdatert arenakompetanse må være lett tilgjengelig for kulturlivet, offentlige og private eiendomsforvaltere. Det trengs veiledning i kapital, planprosesser, krav og bruksendringer for kulturbygg. Målet må være å få funksjonell rehabilitering, nytenkning og gode rammevilkår for drift. Kunnskapsgrunnlaget må inn fra starten av, både i generell ombygging og utbygging. Interesseorganisasjoner innen kultur bør brukes for å bistå med kunnskap og erfaring. De kan dra inn det lokale kulturlivet. Det offentlige må bistå mer aktivt når kulturlivet banker på med egne arenaideer og kunne være mer til hjelp for nye prosjekter.

2. Riktig type kulturarena for lokal steds- og samfunnsutvikling.

Interesseorganisasjoner og eiere/forvaltere innen eiendom må involveres tidligere med planer for kulturarenaer inn i samfunnsplanleggingen. Utformingen av kulturarenaer må forankres bedre. Behovet for kulturarena vil variere kraftig fra sted til sted, i by og bygd, fylke og kommune, og i store og små samfunn. Forskjellige lokalsamfunn står ovenfor forskjellige utfordringer i sin steds- og samfunnsutvikling. Dette gir utslag i hva slags type arena som bør bygges.

Kommunedirektør i Bærum har sagt: «*Vår kommune skal ikke bare utvikle tjenester, men skal bli bedre samfunnsutviklere. Hver avdeling sitter på virkemidler som gir ringvirkninger, men de må begynne å jobbe mer på tvers av fagområdene*».

Kulturarenaer må bli viktige for blant annet eiendomsforvalterne i det offentlige. Det må bli en del av løsningen til politikere. Der de ikke bare skal oppfylle et tilbud eller en tjeneste.

3. Bærekraft må bli en pådriver for etablering av kulturarenaer

Kulturarenaer må løse lokale samfunnsutfordringer og ta grønne valg. For å få til det:

- Det skal lønne seg å involvere mange parter helt lokalt og nye innflyttere.
- Ha standardiserte A-, B- eller C-løsninger på kulturarenaer. Det vil skape variasjon. Noe er «godt nok» hvis det fyller behovet. (Alt trenger ikke være signalbygg).
- Det må lønne seg for private og offentlige eiere å ta i bruk tomme lokaler til kulturarenaer. Det bør ikke bare bygges nye arenaer og samkjøres med annen utbygging.
- Det må bli enklere å gjøre bruksendringer, lettere å få støtte til skånsom rehabilitering, og det må regnes som sløseri å ikke ta i bruk tomme lokaler.

4. Kulturarenaen må være for, av, og med sivilsamfunnet

Lokale aktører må være med å skape en kulturarena til en møteplass for egen utfoldelse, ytring og opplevelser. Et sted for identitetsbygging og inkludering som følger lokalsamfunnets behov og utfordringer.

DE STØRSTE BARRIERENE I KULTURLIVET FOR BEDRE ARENAER

Hvis det gjøres noe med punktene nedenfor, vil vi vite hvilken felles kompetanse vi må utvikle rundt kulturarenaer.

- Bruk flere virkemidler i forvaltningssystemet for å bygge opp et mer samlet kulturfelt i Norge. Lag standarder for kulturbygg sammen med dem.
-
- Bevilgninger og drift av alle kulturarenaer nasjonalt, regionalt og kommunalt bør sees under ett og ikke behandles som enkeltstående arenaer.
-
- Kulturarenaer er i dag for tjenestebaserte, oppdelte og segregerte. Det bør bli lettere å lage og drifte kulturarenaer for private aktører og organisasjoner.
-
- For kompetanseutvikling i kulturarenafeltet trengs opplæring av flere utenfor kulturfeltet selv. Alle de vi må ha med på laget.
-
- For å skape kulturelle møteplasser for identitet, beredskap og samfunnsutvikling må stat, fylkeskommuner og kommuner samhandle.
-
- Vi må kunne sammenligne tallmateriell på kulturarenaer i Norge for å se bredde, bevilgningssystemer og formål for å ta gode beslutninger.
-
- Krev funksjonsendringer og juster bevilgninger i etablerte arenaer nasjonalt, regionalt og lokalt hvis de ikke fungerer eller viser endringsvegring.
-
- Krav om funksjonsendring av utdaterte bygg. Gi ut bøter for tomme bygg.

MEDVIRKNING OG VEILEDNING

I de senere årene har kulturlivet laget gode veiledere for dagens og morgendagens kulturarenaer. Kunnskapen er samlet og kjent i kulturfeltet, men må ut til driftere, eiere og forvaltere. Enten bygget er eid av privat, foreninger eller det offentlige.

Kulturlivet må involveres tettere i utviklingen av kulturarenaer. Mye av den offentlige utbyggingen av kulturarenaer har vært ensartet. Det lokale kulturlivet forstår ikke alltid satsningene, og det har vært tungvint å etablere egne arenaer.

UTFORDRINGER PÅ ARENA FOR AMATØRTEATER I NORGE

- Samfunnshus med sal og scene må bli lettere å vedlikeholde og oppgradere. Grunnet moderne krav og dyrere kostnader i drift og vedlikehold, har det blitt vanskelig å ta vare på disse samlingstedene. Mindre hus med scene er viktige for amatørteateret i Norge.
-
- Drama og teater er ikke lengre et sentralt fag i grunnskolen og dermed forsvant brukbare skolescener. Mange spiller teater i gymsaler. Det gir ekstremt dårlige arbeidsforhold for amatørteatergrupper. En gymsal eller et klasserom egner seg ikke for teater. Det å ha lager på skolen, tilgang i ferier og helger eller egen nøkkel tilhører en svunnen tid.
-
- Lokale teatergrupper for svi for at driften av eksisterende kulturhus har blitt adskillig dyrere for kommunene. Dette ble merkbart under kommunekuttet. Dette gjelder særlig kulturhus med ansatte. Kommunene blir utleier, arbeidstaker og driftere. Det å være tilrettelegger for lokal kultur kommer i annen rekke. Kommunen hever leieprisene før ansatte blir sagt opp eller dørene blir stengt. Det nyeste er søndagsstengte scener.
-
- I fortvoksede tettbygde byer og tettsteder i Norge åpner ikke kommunen eller fylkeskommunen sine lokaler for utleie. Flere lukker dørene for alt annet enn egne offentlige oppgaver. Dermed står egnede kvadratmeter ledige i eksisterende lokaler. Mange teatergrupper med faste lokaler over mange tiår hives ut. Offentlige bygg bør brukes fra 8.00 til 22.00 hver dag – på dagtid til pålagte oppgaver og på fritiden for befolkningen. Hver dag og i ferier.
-
- Flerbruksarenaer for kultur kan på papiret se ut som en god ide, men de arenaen amatørteatergruppene våre møter passer i hovedsak ikke for noen. Amatørteatergruppene skal ikke bare ha en scene for forestillinger. Hovedaktiviteten deres er øvelser, undervisning og møter. Det er det ikke lokaler til. Det skal lages kostymer og kulisser som må tas frem under øvelser fra nærlagre. De har intensiver i helger og ferier, men møter stengte dører.

Disse fem punktene handler om å ikke ha tilgang til egnede kulturarenaer, både for små amatørteatergrupper med 10 aktører og store barne- og ungdomsgrupper med 40 – 400 medlemmer. For å kunne gjøre noe med dette kreves omstilling, digitale systemer, ansvar og vilje. Derfor må det offentlige inn med virkemidler for eiere, utleiere og forvaltere av offentlige og private bygg. De fleste vet ikke at dette skjer lokalt fordi disse utfordringene ikke var noe stort problem før i tiden.

For de fleste i amatørteaterfeltet virker det fjernt å tenke på en egen scene. De kranbler allerede om plassen, og det er ikke et godt utgangspunkt for samarbeid om nye kulturarenaer. NRT ser en ny tendens der teatergruppene våre finner alternative arenaer og har begynt å søke egne midler. De finner nye kreative løsninger og annen type samarbeid. Eksempelvis: en gammel mølle i Nittedal har blitt en teaterskole, og et privat næringsbygg på Nesodden blir i disse dager til et teaterhus.

Det er en fremvekst av lokale og regionale kulturråd/kulturkretser i hele Norge. Flere vil ha en felles stemme innen kultur. Våre amatørteaterorganisasjoner jobber med arenaproblematikken daglig. De offentlige må stole på kompetansen i interesseorganisasjoner innen kultur og den kraften som ligger i våre nettverk.

NRT følger hovedstrategiene til Kulturrom, Kulturalliansen, Teaterforbundet Norge og Frivillighet Norge. Et organisert lokalt, regionalt og nasjonalt kulturliv gir et solid fundament det videre arbeidet med fremtidige kulturarenaer.

NRT støtter Kulturrom sitt dokument for «*Kunnskapsgrunnlag for regjeringens arbeid med Kulturarenastrategien*» (5.juni 2026).

Med vennlig hilsen

Tone Runsjø

Styreleder

Nettverk for regionale teaterråd